

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

an 150 Lei
jumătate 75 Lei
străinătate 300 Lei

Inscris în registrul publicațiilor periodice al Tribunalului
Târnava Mică sub Nr. 3-1938.

Proprietar: Mitropolia Română Unită din Blaj
Intelectuali: † Al. Lupeanu-Melin și Iuliu Malor
Director, IULIU MAIOR Redactor, SEVER BARBU

ANUNȚURI ȘI RECLAME

conform regulamentului de aplicare
a tarifului comercial, categoria V

La mormântul lui Inocențiu Micu

În pământul Romei străbune, avem un mormânt drag, un mormânt care închide în el așistele sfinte ale unui om ce și-a trăit creștinismul și și-a iubit neamul până la mucenicie: mormântul vlădicului Inocențiu Micu-Clain; mormânt modest și simplu ca și cel pe care-l vede în taințele lui. Românii, care au ferit să se de-a vedea Roma, se abat pe la acest mormânt din biserica *Madonna del Pascolo*, pentru a-l aduce un salut de pe meleagurile natale în care răsună doina duloasă, alinare de suferințe și doruri, — din pământul natal al Ardealului.

Inocențiu Micu Clain este ctitorul Blajului nostru, al acestui Blaj care a săvârșit minunea unirii noastre naționale și adăpa la „Fântânile Tronurilor” neamul românesc. De două veacuri trăiește cu cinste și dăruire, steagul pe care-l are săpat cu litere de aur: „*Dragoste de neam și de lege*”: crez sfânt, ce l-a costat lacrimi și sânge... „De aici a răsărit soarele românilor”, din acest modest orașel ctitorit de vlădicul Inocențiu la împreunarea Târnavelor, în 19 Mai 1737 — poreclit așa de simțitor: „*Mica Romă*”.

Azi, 25 Februarie, bunii noștri arhierici: P. SS. Dr. Al. Nicolescu al Blajului, Dr. Tr. Frențu al Oradei și Dr. Iul. Hossu al Clujului, întovărășiți de cei doi reprezentanți ai Vaticanului pe lângă Roma: Dl. Dr. Petrescun și Statul Italian: Dl. Raul Bossy, președintele și de toți Românii din Roma și de alți cetățeni străini, — s'au oprit înaintea gloriozului mormânt al acestui vlădic pribeag pentru a-l săluta și a-l omagia neamului său asprit, — în cucernică cerând dela Părintele Indurărilor „să odihnească sufletul robului său arhieric Inocențiu, în loc luminos, în loc de verdeață, în loc cu apă curgătoare, de unde a fugit toată durerea, întru pace și suspinarea...”

După terminarea părăsiasului, I.P.S. Alexandru al Blajului a evocat, dulos și mișcător, viața acestuia neînfricat păstor, arătând luptele sale cu puternicii acelor vremuri de obidă. Înțelepciunea mare, cu care vorbea de neamul lui și de țara sa, în fața magnaților marțieni, l-a aprins așa de tare că erau gata să-l arde din dietă pe fereastră. Părit de dușmani, chemat la Viena, ca să fie judecat; l-au dus în cărcă turburările religioase stărnite de călugărul sârb Visarion Sarai. Nunțiatul Apostolic dela Viena îl sfătuește, să nu se prezinte în fața unui tribunal civil, și de aceea pleacă din Roma, să se apere, în 9 Dec. 1744. Cu toate încercările Romei, dușmanii nu-l mai lasă

să se întoarcă în Ardeal, între iobagii lui dragi, care-l așteptau și-l plâneau.

Aici la Roma își ducea viața în lipsuri, într-o chilie sărăcăcioasă, cerșind în rugă cucernice, șoptite printre lacrimi și suspine, îndurarea Domnului pentru urgisitul lui neam. Și, ca să-și

Episcopul Inocențiu Micu

aducă aminte de țarinile pe care muncea Românul ardelean, cultiva cucuruz în niște oale din fereastra chiliei sale. La 23 Sept. 1768, deodată cu frunzele îngălbenite s'a desprins și el din copacul vieții. Sufletul său a pornit în împărăția dreptilor, unde desigur, i s'a făcut și lui dreptate.

Programul vlădicului Inocențiu l-a moștenit Blajul, urmașii lui cucernici și cuminți, școlile blăjene. Dragostea de neam și de lege, așa cum a înțeles-o și trăit-o mucenicul nostru, a fost izvorul cristalin, la care s'a adăpat Blajul și prin el neamul românesc vreme de două veacuri — neprihănitul altar, la care a slujit neîntrerupt, pregătind ziua cea mare și sfântă, întrezărită în străfundurile viitorului, de vizionarul păstor al Valahilor iobagi.

Azi, neamul cel nedreptățit în pământul strămoșilor lui, și-a realizat visul: „Copilul suferinții, — de jalea cui ne-au răposat și moșii

și părinții.” — Un bun și înțelept Săveran veghează asupra destinelor noastre, între granițele firești, și spune cu glas de tunet tuturor: „Pe alcea nu se trece!”

Sub lespedeza grea, înaintea altarului, mucenicul neamului Inocențiu, își doarme somnul de vecl, ascultând rugăciunile bunilor călugări basilitani; doarme liniștit, pentru că neamul lui, pentru care a trădit și a suferit, apărându-i drepturile istorice, este stăpân în Ardealul cu șesuri mănoase, cu munții și pădurile de taină și cânt înfiorate; iar Blajul a rămas așa cum l-a voit el, când a descălecat în pământul lui. Nu înțelege însă, de ce trebuie să mai doarmă în pământul Romei, departe de al său. Inocențiu e al nostru, al Blajului, al neamului întreg, care are față de el o datorie sfântă, ce se va implini numai atunci, când sfintele lui oase se vor întoarce în zădărnici și atât de dragul lui Ardeal, cu al cărui nume pe buze a adormit în Domnii...

Roma, 25 Februarie 1940,

Sim. I. Crișanu

Un an de domnie

Dumnezeu, în 3 Martie, s'a împlinit un an de când pe scaunul Sfântului Petru, Văhovnicul apostolilor, a urcat Pius al XII-lea. Așa a vrut Dumnezeu ca în aceste vremuri turburte și de război, în fruntea bisericii lui Hristos, să ajungă un „Apostol al păcii.”

Și Pius al XII-lea s'a dovedit, în aceste vremuri grele, un lucifer cărmăci al năii lui Petru pe valurile înfuriate ale acestei lumi.

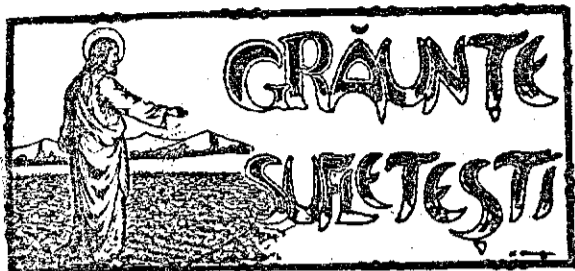
A ajuns în fruntea bisericii într'un cesa când lumea se găsea la o grea răspântie. Se cutremurau stările vechi de lucruri, pecețile și contractele de pace se desfăceau, și în zare se auzia parca bubuitul de război al tunului. Nori negri și prevestitori de cumplită mare se ridicau din cele patru părți ale lumii. Omenirea avea să treacă prin o nouă baie de sânge și dureri. Părjolul avea să vină pustitor și în urmă n'avea să mai rămână decât scum și cenușă. La poarta lumii bătea tot mai stăruitor războiul.

Și n'au trecut apoi mult și a început părjolul. În câteva luni n'au destrămat două țări și au fost îngenunchiate două popoare libere.

În această vreme Sfântul Părinte necontenit a luptat pentru pace. A chemat popoarele la pace și bunăînțelegere. Alături de ceilalți conducători de țări a căutat să împace pe cei învrăjbiți.

Cuvântul lui s'au auzit împede în întregă lumea, îndemnând popoarele la pace.

Intreaga politica lui a fost o politica de impăcare a oamenilor. Vrednic urmaș al lui Iisus Hristos, el poate fi socotit pe dreptul un „Apostol al păcii”. Într-unul din anii, Stăpâne Sinte!

Legea postului

„Iară când ajunați, nu vă faceți triști.” (Din evanghelia lăsatului sec de brânză, Matei 6, 16).

În evanghelia de astăzi ni-se vorbește între altele și despre ajun. Și biserica anume a pus această evanghelie pe prinderea postului, ca creștinii să-și dea seama de însemnătatea legii postului.

Pe vremuri neamul nostru era vestit de postelnic. Popoarele cu cari locuim împreună se și mirau de poporul nostru, cum poate posti atâta. Știu străini, cari au și scris despre această însușire minunată a neamului nostru. Vremurile însă s'au schimbat și astăzi puțini mai sunt dintre noi, cari să țină această lege.

Las' că e și grea de ținut legea postului, dar biserica dă deslegare celui care nu poate posti și o cere aceasta, dându-i voie să postească numai fără carne, cu mâncări așanumite albe, pregătite din lapte și ouă. Lăsători, cum suntem dela fire, însă noi nici 50 de bani nu cheltuim bucurii pentru o coală de hârtie, prin care să cerem dispensa. Mai bine ne simțim cu pacatul în spinare, fiind obișnuiți cu această sarcină, ca oaia cu lâna.

Ceice vreau să primească dispensă sau deslegare dela legea grea a postului, mergă la preot și le va cere dispensa; iară ceice pot, să postească, pentru că

Postul este foarte folositor atât pentru trupul cât și pentru sufletul nostru

Toți doctorii susțin, în vremea mai nouă, că postul, și mai ales ajunul, este un adevărat leac pentru trupul nostru. Cele mai multe boale de stomac și de mațe se vindecă astăzi, fie prin regim, adică mâncând numai anumite mâncări ușoare, fie prin ajun. Vechii anahoreți sau pustnici din pusturile Egiptului au trăit, tocmai fiindcă ajunau foarte mult, și până la 160 ani. Călugării catolici numiți trapiști nu mănă decât odată la zi, și atunci de post, și la ei e raritate când trăiește cineva mai puțin de 60 de ani. Ipocrate, părintele medicinei, a trăit, cu 400 de ani înainte de Hristos, 140 de ani. Întrebat, cum de a dus-o atâta, a răspuns: „fiindcă nici când nu m'am sculat sătul dela masă”. Un vestit profesor universitar spune, că mai mulți oameni se prăpădesc din prea multă mâncare decât din foame, și drept are, cel puțin asta este convingerea tuturor medicilor. În războiul cel mare foarte mulți oameni au flămânzit câte 7—8 zile, mâncând numai crumpene necoapte și coceni de varză, morcovii fiindu-le adevărată mâncare de lux. Ei, și ce s'a întâmplat? Foarte mulți dintre domni bolnavi de stomac și de intestine (mațe) s'au vindecat

deplin. Și tocmai acest fapt a dat mult de gândit medicilor, aducându-i la convingerea că postul, și mai ales ajunul, este un leac minunat împotriva boalelor de stomac și de intestine (mațe).

Postul și ajunul dezvoltă mintea.

Asta o știm mai bine din sfânta Scriptură a Vechiului Testament, unde ni-se povestește că Daniilă, care se hrănea la curtea lui Nabuchodonozor cu legume, fructe și cu apă, a fost mult mai curat și mai înțelept decât învățații Babilonienilor, cari se hrăneau cu carne și cu fel de fel de mâncări bune și alese. Și apoi fiecare elev și student știe că „plenus venter non studet libenter”, adică „pântecul plin nu studiază bucuros”. Moise a postit 40 de zile, și apoi s'a coborât de pe munte cu fața strălucitoare, fiindcă vorbise cu Dumnezeu.

Prin post ne înfrânăm patimile.

Cu cât hrănim mai bine calul și-i dăm mai mult ovăs, cu atâta este mai buiestru, așa că dela o vreme nici călărețul cel mai iscusit nu mai birue cu el. Așa o pățim și cu trupul nostru, dacă-i dăm totdeauna prea mult și prea bine de mâncare: nu-l mai putem înfrâna. Sf. apostol Pavel zice: „Când sunt slab, atunci sunt tare” (II. Cor. 12, 10), și așa este, fiindcă un trup înfrânat este mult mai tare decât unul dat cu necumpătul.

Fără ajun sau înfrânare, nu există virtute. Credeți că între necumpătați veți găsi și numai o singură virtute? Ba, ci toate au degenerat și s'au transformat la ei în păcate. Cele mai multe și mai frumoase biserici s'au zidit în evul mediu, când oamenii postiau și ajunau. În epoca modernă, a cărnurilor și mâncărilor fără cumpăt, se zidesc tot mai multe case de nebuni, temnițe, cafenele, restaurante, localuri de petrecere și de stricăciune. Iată roadele necumpătului puse față în față cu acelea ale înfrânării!

Cultura unui popor nu este cultura trupului, ci cultura sufletului.

Pe vremuri aplaudam când auzeam declamându-se vreo poezie frumoasă de a lui Alexandri, Alexandrescu, Coșbuc, Eminescu, Goga sau alți poeți mari, ori când a-veam fericeala să vedem un teatru românesc. Acuma aplaudăm când vedem, că un om fără căpătâiu și cultură joacă football, se bate în box ori se trânteste, biruind pe alt derbedeu. Așa era și pe vremea Romanilor: luptătorii din circuri erau anume crescuți și hrăniți pentru aceasta, iară poporul numai în circuri își afla plăceri, în jocuri și în mâncări. Și acesta a fost începutul sfârșitului poporului roman! Când regele Belsazar a început a bea din potirele sfinte, o mână a scris pe perete cuvintele: „Mane, techel, farez”, ceea ce se tâlcuște „numărate, cântărite și împărțite” sunt zilele tale, iară a doua zi falnicul și necumpătatul rege nu se mai afla între cei vii. Să băgăm bine de seamă, să n'o pățim și noi la fel!

Veniți deci și umblați la școala cea aspră a bisericii și vă înfrânați trupurile voastre prin post și prin ajun, dacă mai credeți cătuși de puțin în lumea cealaltă, care nu este numai o sperietoare de copii răi, ci o realitate, un adevăr nesdruncinat încă, o veșnică amenințare pentru oamenii trupești și o continuă mângâiere pentru oamenii cari trăiesc viață sufletească.

Părintele Iuliu

Pilde pentru viață

Karo nu este filosof!

Farmerul (proprietar de pământ și american) Driches Klaus a intrat într-o zi în restaurant din Baltimore din Statele Prietărești, ca să mănânce de prânz așezat la o masă singur. Nu peste mult așezat la aceeași masă și un domn gras, cerut friptură de cocoș, pe când Driches ceruse numai legume, că era zi de vină postea.

Îndată ce i-a adus friptura de domnul cel gras l-a tăiat în patru, iar o frumoasă i-a așezat-o pe farfuria lui D. Klaus, îmbiindu-l să guste din friptură. „Tăiești”, răspunse Klaus, „azi e vineri și mănânc carne”. — „Ce vorbești? Se vedea că ești dela țară! Crezi că lui Dumnezeu îi place mult, dacă D-Ta mănânci astăzi legume și carne. Noi, filosofii, avem alte idei despre Dumnezeu. Ia postește și te servește!”.

Driches Klaus era mare iubitor de carne și l-a ispitit mirosul fripturii. Un glas li li șoptea: „Klaus, acum-a acum; dovedește că nu ești un sătean prost. Ce mare lucru gustă și tu odată, vinerea, dintr'o friptură și nu te face interesant!” Un al glas li șoptea: „Klaus, Klaus, ce slab de înțelegere ești! Aici, în restaurantul din Baltimore dește tu că ești creștin, creștin catolic, nu la ferma ta. Cine râde pe urmă, acela nu e mai bine!”.

„Karo, Karo” — strigă el numai de căinele se și prezentă și-și azează labele pe genunchile lui Klaus, care-l îmbiea decât cu aripa de cocoș. Într'o clipită a îmbrucată și mâncată. „Ce faci d-le Klaus, treabă domnul cel gras. Am vrut numai dacă și Karo al meu este filosof ori ba. Și convins că de fapt este și el filosof, pe mine nu se interesează, ca și D-voastră, de viața de poruncile bisericesti!”.

Toată lumea din restaurant a isburăsete, iară „filosofului” un i-a tihnit pe friptura de cocoș.

Cel mai bun medic

Marele predicator francez călugărul Boudaloue (1632—1704) primi într-o zi un prieten de al său care era medic. În vizita medicul îi puse întrebarea: „Ce faci tu ai nevoie nici când de ajutorul nici un medic?” „Iată, îți spun eu secretul. Nu mănânc odată la zi, și mă simțesc nespuse de bine.” „Rogu-te” — răspunse medicul — „spune aceste nimănui, că dacă vor ști de acest leac, noi medicii vom muri de foame”.

Noi și Turcii

Un domn care fusese în Palestina pe următoarea întâmplare:

În tot timpul cât am fost în Palestina condus un turc și un creștin. Pe creștin mai puteam sătura cu bani, turcul era cel mai modest, îndestulându-se cu puțin. Mă arăt cât mai galant, l-am îmbiat cu o cafea. Dar turcul n'a voit să primească, răspunzându-mi intruna cu „Ramadan, Ramadan”, resându-mă dela gazda, la care eram în acele înseamnă „Ramadan”, acela îmi răspundea că Ramadan se numește luna de post a medanilor. În luna aceea ei nu mănâncă și nu fumează de loc toată ziua, numai odată la zi, seara, după ce au ieșit stelele; dar nici nu se satură.

Acelaș lucru ni-l povestește și se

Petrus în cartea sa despre muntele Carmel, arătându-ne, cum lucră muncitorii musulmani în timpul »Ramadan«-ului, toată ziua, fără de a gusta nici o bucatură, și fără de a fuma o singură țigaretă, până seara după ora 6, când încep să mănânce și ei. Și, nu s'ar greși unul, pentru cât bun e în lume.

Oare n'ar fi bine să luăm și noi pildă de la Turci?

Știri bisericești

Creștini jertfelnici cum mai rar.

Gvernul dlui Hitler a despotizat biserica catolică din Austria de toate lucrurile ce le avea, luându-i în același timp orice subvenție din partea statului. Stăpânirea aspră din Austria a crezut că prin aceasta a dat o lovitură de moarte bisericii. Târziu în credință a poporul austriac însă a tras o dungă neagră peste aceste socotele. Lipsită de bogățiile ei, biserica catolică din Austria trăiește din dăruirea fiilor ei. Papatul acesta a făcut pe cardinalul Hiltzer din Viena să adreseze o caldă scrisoare și mișcătoare pastorală de mulțumire credincioșilor austrieci, cari au dat dovadă de un duh de jertfă asemănător credincioșilor din cele dintâi vremuri ale creștinismului.

Bisericile din Germania slab luminate și încălzite. Guvernul german a dat poruncă aspră bisericilor din Germania, să facă cele mai mari crușări în luminatul și încălzitul bisericilor.

Pentru o fragă și frunza mi-e dragă. Guvernul dlui Hitler din Germania a dat aspră poruncă tuturor ziarelor și revistelor catolice, ca să nu mai combată învățăturile altora cari susțin că nu este Dumnezeu. Și scrie cu ce se motivează această poruncă? Cu aceea că în cazul acela s'ar supăra tovarășii de Ruși, cari, precum se știe, sunt total ateisti fără Dumnezeu. Vorca aceea: „Pentru o fragă și frunza mi-e dragă“.

Un seminar la 40 milioane catolici. Cel aproape 40 de milioane de catolici din Germania nu au astăzi decât o singură Aca-

demia Teologică cu Seminar, la Viena. Gândiți-vă, ce înseamnă aceasta, când noi cei nu chiar 2 milioane de Români Uniți avem 3 Academii Teologice și 3 Seminarii.

Vești din Șercaia

Depunerea jurământului Gărzilor Naționale

În plașa părții românești din târgușorul nostru a avut loc depunerea jurământului comandanților și membrilor Gărzilor Naționale din comunele: Cobor, Grid, Hălmeag, Părău, Perșani, Șercaia, Ticușul-Vechiu, Toderița și Vad.

Preoșii Cornel Pop din Părău și Gheorghe Ivașcu au oficiat un serviciu religios pentru ortodocși, iară pâr. Valeriu Crișan, v. proto-pop ort., pentru cei gr.-catolici, după care li s'a luat jurământul prescriș.

Pâr. Valeriu Crișan a vorbit despre luptele naționale purtate în decursul veacurilor de înaintașii noștri, pentru a dobândi libertatea națională și despre zilele mărețe, pe cari ne-a învrednicit Dumnezeu să le trăim noi acum, când a început epoca de aur în istoria, atât de abucumată până acum, a poporului nostru român.

Pr. Gheorghe Ivașcu din Hălmeag a vorbit despre Frontul Renașterii Naționale și despre însemnătatea jurământului făcut de Gărzile Naționale.

D. Dr. Emil Oana, comandantul de plasă al Gărzilor Naționale, a dat membrilor, sfaturi și îndamnuri patriotice, pentru a fi întotdeauna cetățeni buni și devotați ai acestei țări românești.

La aceasta solemnitate au luat parte au-

toritățile civile și militare, precum și un public numeros, compus din cărturari și plugarii români. Solemnitatea a luat sfârșit prin defilarea într-o perfectă ordine și ritm militar a premlitarilor, în frunte cu muzica lor și a membrilor Gărzii Naționale, din cele nouă comune.

Sfârșitul trist al unui morar

D. Ion Constantin, morar în comuna Vad, (jud. Făgăraș), suferea de mai mult timp de rînci. În urma unui atac la rînci și a frigului din odăie, a încetat din viață, fără de a avea pe cineva în jurul lui.

Fratele lui d. Gheorghe Constantin, cărcular în Șercaia, văzând, după zece zile, că el nu a mai venit pe la Șercaia, a mers la moară, unde a găsit pe fratele lui mort în pat, având fața roasă de șobolani.

Parchetul de Făgăraș, neîntind bănueli, a autorizat înmormântarea sărmanului Ioan Constantin.

Fântânile publice

În târgușorul nostru sunt pe străzi mai multe fântâni publice, iară în fața primăriei se va face în anul acesta o fântână publică, prevăzută cu o instalație modernă și igienică. Aceste fântâni publice au găleată și de multe ori cărașii streini adăpau vitele din aceste găleți, cu cari populația scotea apa de beut. Pentru a se pune capăt acestor stări dăunătoare sănătății publice, primăria a hotărât, ca aceste fântâni să fie închise complet cu scânduri și lași. O mașinărie va vărsa ca izșăși apa din găleată într'un scoc, din care va curge apoi apa afară în vadra de apă.

Valeriu Crișan

Nu este creștin bun care nu merge duminica și în sărbători la sf. liturghie, care nu postește miercuria și vinerea și nu se roagă zilnic lui Dumnezeu, și care nu citește cel puțin o gazetă creștinească.

Foia „UNIRII POPORULUI“

Scrisoare în cătanie

Frunză verde de stejar
Versu-i cu plâns și amar,
Și gândind la Domnul stânt
Ca să nu greșesc vre-un rând;
Frunzucă verde de fag
Ascultă-mă, bade drag,
Prin carte să-ți povestesc
Cum mă usc, cum mă topesc.
Florică de-alămăie
Vai, badeo, strugur din vie
Nu știu cum să-ți mai știu scrie,
Să mă crezi ca pe-o soție,
Tot țoiu scrie adevărat
Și te rog ca pe-un bărbat,
Ca să nu fii supărat
Pentru că ești străinat;
Dumnezeu ți-a ajutat
Și la min' te-i înturna,
Cu drag mâna iar'om da,
Mân'om da, ne-om povesti,
De multe ne-om tângui,
De multe ne-om jălui,
Și de rele și de bune,
Câte-am pățimit în lume,
Că-i un an și jumătate
De când nu ne-am văzut, bade.

Numai cât ne știm prin carte
Că suntem așa departe.
Frunzuliță flori din cale
Cartea-i scrisă'n mare jale,
Cartea-i scrisă de o fată
Ce plânge și-i supărată,
Foicică a bobului
De Anuța Bradului.

În crâșmă

— „Așa dară ne-am înțeles?“
— „Înțeles!“
— „Atunci noapte bună!“
— „Bună să dea Dumnezeu!“
— „Va să zică, punct la 7 și jumătate, să îți cu sania înaintea școlii.“
— „Taman, pe ceas, Domnule învățător!“
Învățătorul satului își ridică gulerul mantalei în sus, să-i acopere urechile, implântă mâinile, aproape până'n coate, în buzunarele surtucului și porni în pas grăbit spre casă.
Ion al Cărașului, învățit în cojocul din șase piel de oaie, — o luă încet pe strada Villor spre crâșma lui Sandu Pungă plină, pentru a-și lua „porția“ obișnuită. În crâșmă erau mai mulți, între cari și Simlon Gurăspartă, — nume pe care-l căpătase pentru bălăcăriile ce le rostea și pentru că numai când doarme își închide gura.
Cum e obiceiul, în crâșmă se vorbește

despre multe, unele mai cu rost, altele mai deochiate, dar când Gurăspartă e de față nu se poate să se vorbească decât de rău.

Din vorbă în vorbă, ajunsese rândul să se amintească și rânduiește țării. Gurăspartă tuna și fulgera în contra a tot ce-i în țara asta. Se năpustise ca o fiară turbată, când dă de împotrivire din partea animalului, pe care vrea să-l sfășie. Când Ion al Cărașului îl muștră pentru vorbele-i nesocotite, acesta îi răspunde în gură mare:

— „Tu să taci, că tu ții tot cu domnil; Tu cu dascălul, cu popa și notarășul îți munci verzele, tu ești în apele lor.“

Sătenii cellalți, cari îl cunoșteau năraul, tăceau. Numai Ionul Cărașului își mai prindea vorba cu el, mai mult din dragoste față, de adevăr, decât îndemnat de fire, căci era om iubitor de pace. Între cei de față era și Vasile Munteaș, pădurarul. Acesta, de când a început Gurăspartă a tuna și fulgera în contra rânduiește de azi, și-a uitat și de beutura de pe masă. Sta ca un perdat cu ochii țintă la Gurăspartă. Părea că-l soarbo cuvintele, nu altceva.

După ce Gurăspartă își mai potolise mâna, se scoală pădurarul ca un munte în picioare și dând drumul pe gâtice unel dușce de rachiu, prinse vorbă:

— „Așa-i, drept are!“

Oamenii din crâșmă, erau acum și mai atenți. Vorbele pădurarului le incremenise

Din istoria bisericii noastre

Vlădica Ion Lemeni

Ioan Lemeni se născuse la 23 Aprilie 1780 în Desmir lângă Cluj, din părinți cu titlul de nobili. Studiile le-a făcut în Cluj, apoi la Blaj și la Oradea. În toamna anului 1805 fu hirotonisit întru preot și numit profesor de filozofie și istorie în școlile din Blaj.

La 1807 fu trimis ca paroh și protopop în Cluj, unde făcu o frumoasă și rodnică pastorație, căci era predicator bun. După 12 ani, adică la 1819, fu ales canonic, dar nu se mută la Blaj decât în anul următor, adică în 1820.

Era un bun gospodar și un bun organizator, așa încât mitropolitul Veniamin Costache al Moldovei îl chemă la Iași, ca să-l ajute la înființarea institutelor culturale ce avea de gând să înființeze. El ceru voie de la episcopul Bob, dar acesta nu-i dădu voie, căci și el încă avea nevoie de el.

În Blaj, pe lângă serviciul de canonic, mai făcea și pe secretarul bătrânului Bob, care era trecut de 80 de ani, și propunea și în școală. După moartea vicarului Dumitru Dalan, a condus dieceza în calitate de vicar.

Ioan Lemeni era un bărbat îndrăgneaș și bun. Ce i se părea lui că e bine, făcea, fără să-l pese, ce ar fi zis alții, și mai elis Ungurii. În Seminarul teologic se făceau studiile în timp de patru ani, ca și în seminarile din Viena și din Roma, iar vicarul Lemeni avea grije să se propună cât mai bine istoria și dreptul canonic.

Tipografia Seminarului o puse sub conducerea lui Timotei Cipariu, încredințându-i cu tipărirea cărților liturgice de lipsă. Prin aceasta îi dădu lui Cipariu prilej să-și arate știința și să studieze arhiva, și obârșia limbii românești.

După moartea lui Bob, fu ales el cu majoritate de voturi, iar la 6 Ianie 1833 fu hirotonisit întru episcop de către episcopul dela Oradea, blăjanul Samuil Vulcan.

Ca episcop, Lemeni îmbunătăți plata profesorilor dela școlile din Blaj și pe câștiga îi plătea chiar dintr'al său.

Încă cu doi ani înainte de a fi fost înălțat în scaunul episcopesc, la îndemnul și stăruința lui, clericii din Blaj traduseră „Istoria pentru începutul Românilor” a lui Petra Maior,

glasul pe buze și nici unul nu îndrăznea să zică un cuvânt.

Lui Garăspartă îi râdeau ochii de fericire, că și-a găsit ortac.

Pădurarul sorbise și ultima picătură de otravă. Își îndesă căciula până pe ochi, apoi, ca leșit din mișcă, răcul, de se cutremură părțile crâșmel:

— „Drept ai, Garăspartă! Intr'o țară cu rândulă, unul ca tine n'ar avea loc între oameni, ci ar păzi clubăruțelul varmeghiei... Unul, ca tine de mult trebuia să fie în pușcărie... Dar așa, fără rândulă, cum zici tu, poți să te spargi în voia ta. Poți să vorbești pe toți de rău, să-i faci hoști pe toți, tu, care trăiești numai din hoști...”

Mai mult nu putu să grăiască pădurarul. Un vifor de glasuri iritate se desprinse din sașiile și cât ai bate în palme, Garăspartă zăcea cu capul spart în zăpada de afară.

Ion al Cărăușului târziu, noaptea, a trimis vorbă învățătorului, să-și capete alt cărauș, că el trebuie să meargă, în satul vecin, să se înștăreze judecătorului, că a spart capul lui Garăspartă, cu o gliașă.

Petrea Dascălul

în ungurește, ca să o poată citi și Ungurii și să știe și ei că Românii sunt cei mai vechi locuitorii în țara asta, și că lor li se cade locul întâi în țară.

La 1832, clericii din seminarul Blajului se hotărâră să facă teatru. Se înșălaseră cu niște profesori mai tineri, între cari Timotei Cipariu și Simion Bărnăușiu, și cu permisul rectoratului și al celor mai mari, la Crăciunul anului 1833 la Blaj se jucă cel dintâi teatru românesc. Piesa era compusă de Cipariu, iar între jucători erau și Gheorghe Barilă și poetul Andrei Mureșianu.

Această înșălățire tinerească a teologilor din Blaj este însemnată din două puncte de vedere, anume:

1. Clericii Romano-Catolici din Cluj erau pedepsiți dacă mergeau la teatru, în acel timp; pe când la Blaj clericii înșălă jucău teatru sub supravegherea episcopului și înștrăiți de profesori.

2. Cel dintâi teatru românesc s'a jucat la Blaj, încă la 14 Iulie 1833, cu prilejul înșălării episcopului Lemeni, căci în Țările Românești se jucă ceva mai târziu, și anume: la București la 20 Ianuarie 1834, cu Cămpoloneanu, Hellade și Arietta; iar la Iași abia la 1836, cu Asachi, Cervati și Cuna.

Înșercările acestea de a face teatru înșemnează că tinerii și profesorii școlilor din Blaj încă de pe atunci aveau înșclinași și pentru acest fel de cultură, care este teatru, și dacă ar fi avut mijloacele materiale, poate că și la noi s'ar fi cultivat arta dramatică sau teatru, încă de pe atunci. Băjului îi rămâne totuși mândria de a fi avut el cea dintâi scenă românească, precum a avut și cele dintâi școli.

Episcopul Lemeni a fost un mare luptător pentru drepturile Românilor. La anul 1842, împreună cu episcopul Vasile Moga de a Sibiu înșaintă guvernului transilvan cartea de cerere, ca Românilor de prin Săsimi să li se dea drepturile ce li se cuvin, iar copiii lor să fie primiși prin atelierile sășești, ca să înșețe meserii. Cererea nu fu primită.

În același an guvernul unguresc aduce un proiect de lege, prin care voiau să înștroducă limba ungurească și în administrația bisericească, precum și scrisorile oficiale să se facă în aceeași limbă, și ungurește să se propună și în școlile din Blaj. La 8 Martie 1842, episcopul Lemeni protestă către Curtea din Viena împotriva acelui proiect, care nici nu deveni lege.

Episcopul Lemeni făcu multe îmbunătășiri și la locuința episcopescă. Castelul îl mai lăugi cu o aripă dinspre miază-noapte, făcându-l o reparație cum se cade.

Catedrala avea numai unul turn, iar el îi făcu frunțarul cu două turnuri, împodobindu-o cu două coruri, două „sacristii”, adică două odăi în dreapta și în stânga altarului, și frumoasa balustradă de piatră de dinaintea ei. În aceste reparații își chisătuși toți banii, așa încât, când îi apucară necazurile din 1848, îl aflară fără bani, și încărcat de datorii.

N. Lupu

Căși preoți luptă în armata franceză. Gazetele aduc vestea că până acum sunt înșcriși în armata franceză 17.000 de preoți, călogări și călogărișe. Într'o țară, unde biserica nu este sprijinită de stat, unde învășăturile comuniste sunt așa derăspândite, s'au găsi totuși foarte mulți preoți, cari să între în armata pornită în război. În vreme ce comuniștii sunt dovediși și judecași ca primejdieși pentru neam, preoșii francezi merg de bună voie în linile de luptă. Ei înșteleg să-și slujească și țara.

Domnul Iorga și biserica

Tovarășă noastră dela Sibiu „Satelor” ne acuză, în articolul prim dela 25 Februarie 1940 că noi răștăim cuvintele domnului Nicolae Iorga roșt „Societatea Femeilor Ortodoxe” și pe la Nr. 598 din 30 Ianuarie 1940 al „România” dela București.

Noi spunem în articolul nostru delu Iorga a arătat între altele, că de la toare este pentru poporul românesc legă cu Papa. Noi n'am citat înșă din acea riciță tot ce ne privește ca de pildă cuvintele D-Sale: „nu este nevoie să cădăm cu nici chiar în Franța, o altă legătură cu rica Română, decât aceea pe care o dă rica Unită, așa de respectuoasă față de treaga noastră tradiție religioasă și lângă aceasta, s'a despărșit așa de pur idea națională, încât a adus serviciul acestui ide naționale. Și, dacă ortodoxia recunoaște, face o foarte mare greșală și pledează încercările pe cari trebuie să le toși pentru a ne înșălășă ca o singură naț

Fapt e că domnul Iorga în conferința cea s'a ocupat mult de biserica noastră și că a lăudat-o de așa, încât mulți s'au mirat, cum de a făcut-o aceasta chiar conferință, la care înșaseră parte tot ortodoxia românească mai de seamă, în cu însuși patriarhul Țării.

În Nr. 4—5 din 15 Februarie, 1940 al „Neamului Românesc pentru pe al domnului Iorga, aflăm la „Înșemnări” telegramă pe care a primit o di Iorga dela topopii și preoșii uniși sălășeni, iscăliți protopopul Aurel Chirile. În această telegramă înștăieșă Lor îl felicită pe di. Iorga, ba-l mulțămesc pentru adevărurile spuse la ricița dela București. Di. Iorga publică grama din cuvânt în cuvânt, semu că recunoaște că a spus multe adevăruri despre biserica unită și că-l cade bine protopopii și preoșii uniși sălășeni li recunoșătorii pentru aceasta. Altfel nu p telegrama.

Despre foloasele nu numai politice naționale ale legăturii noastre cu Papa altfel di. Iorga a mai scris și vorbit și ori, foarte frumos, dar cel dela „Lumina Sa nu prea vreau să le citească.

Rugăciune fierbinte...

Copilașul se roagă. În această ciană fierbinte el își pune toș sufletul luminos și fără asconșurii. Mult poate găciunea curată a celui drept înainte Damnezeu. — Să ne rugăm cu căldă înșcrederea pruncilor!

CUM STA LUMEA ȘI ȚARA

Statul miniștrilor — Un război lung — Ce se mai petrece în Europa — Undeva în Răsărit — Lupte grele în Finlanda

Un zid puternic

O mare gazetă nemțească laudă mult întăriturile noastre dela granița de Apus a țării. Scrie despre aceste întărituri că sunt un zid puternic în calea armatelor strelne, daș-nane.

„Linia Carol” este un zid de neîntrecut în cazul unui război cu Ungaria.

Noi și Italia

Legăturile de prietenie tot mai strânsă, încep a se întări între noi și Italia. După vizita dlui Sidorovici în Italia, a sosit în țară delegația economică italiană.

Această delegație va căuta să facă o înțelegere negustorească cu România.

Sărbătorirea dlui Alexandru Vaida-Voevod

Vechiul luptător ardelean și fruntaș al mișcării politice românești, dl Alexandru Vaida-Voevod, a împlinit vârsta de 68 de ani.

Din acest prilej membrii guvernului și membrii Frontului Renașterii Naționale l-au felicitat călduros.

Statul miniștrilor

Șiut ședință în ziua de miercuri 28 Februarie sub conducerea dlui prim-ministru Gh. I. I. I. I. I.

S'au arătat în această ședință ce măsuri ia laea guvernul pentru muncile pligărești din primăvară.

S'a vorbit apoi despre o lege nouă, care se va aduce nu peste mult, pentru a opri pe funcționarii publici să albe mai multe posturi.

Svonuri de pace

Umblă iar svonuri de pace. Au fost primite multe de vizita trimisului american în Europa. Englezii și Francezii spun că dlul Hitler și Mussolini au de gând să sprijinească încercările trimisului american și să facă o nouă încercare și propunere de pace.

Aceste vești nu par a fi adevărate. Nemții spun că el sunt hotărâți să ducă luptă până la biruință, așa cum a spus și d. Hitler într-o cuvântare a sa.

Războiul din Apus

Nu s'a schimbat aproape nimic pe frontul din Apus. Patrutele franceze și nemțești fac numai marșuri de recunoaștere între liniile Megfried și Magnot, adică în țara nimănui. Au fost câțiva morți și răniți.

În aer s'au dat lupte între patru avioane belgiene și un avion german.

Avioanele germane au făcut sboruri de recunoaștere deasupra Franței, iar avioanele engleze au sburat deasupra Germaniei.

„Suntem 80 de milioane de germani”

Vorbind despre puterea Germaniei ministrul Gobbels a spus că, Germania nu se lasă îngeunuchiată ușor.

Toți Germanii sunt acum uniți și hotărâți să lupte până la biruință. Mai departe, doctorul Gobbels a spus că Germania nu se teme de încercuire engleză și că aceea care va cădea va fi Anglia.

Suntem 80 de milioane de Germani și vom lupta cu toții hotărâți, să biruim.

Se va vedea cine va birui. Acum sunt numai vorbe.

Vor începe mari lupte pe apă

Se pare că în curând se vor da mari lupte de vapoare în mările din apropierea Americii de Sud.

Gazetele scriu că în aceste ape se văd umblând vapoare englezești de război.

Luptele se vor da tot acolo, unde a fost lupta între vaporul german „Graf von Spee” și vapoarele englezești.

Un război lung

Se pregătește un război lung. Așa arată toate semnele vremurilor de acum. Germanii nu se mai tem de încercuirea engleză. Au făcut contracte de negoț cu multe țări și se pot aproviziona cu lucrurile de care au lipsă.

Este apoi teama că în curând va începe un nou război și Rusia.

Bate iar vânt de primejdie?

Belgienii și-au închis din nou granițele către Germania, de unde bate iarăși vânt de primejdie.

Se crede că odată cu venirea primăverii va crește primejdia pentru Belgia și Olanda.

Nu se știe însă sigur dacă aceste vești sunt adevărate.

Condițiile unui armistițiu

Un mare politician englez a ținut în săptămână trecută o cuvântare, arătând cari sunt condițiile unui armistițiu: (încetarea războiului).

1. Înlăturarea guvernului național-socialist al dlui Hitler dela conducerea Germaniei.
2. Renunțarea Germaniei la toate mijloacele militare care îi îngăduie să amenințe pe vecinii ei.
3. Refacerea statelor ceh, polonez și retragerea trupelor din Austria.

Ce va fi după război

Cu întrebări de acestea își bat capul numai americanii. Un mare ministru american dl C. Hall spune că trimisul Americii colindă acum Europa stă de vorbă cu conducătorii țărilor europene pentru a împiedeca la sfârșitul războiului țările mai tari să albe numai ele cuvânt hotărâtor și să crolască soarta tuturor.

Un contract de pace nedrept?

Contractul de pace dela Versailles este socotit de Germani, Ungari, Italiani ca un contract nedrept. Din această pricină spun ele că s'a și pornit războiul din Apus.

Italia, cu toate că n'a intrat în războiul de acum, spune și ea că contractul de pace dela Versailles este un contract de pace nedrept.

Se spune că dl Mussolini și-ar fi arătat părerea și în auzul trimisului Americii dl Welles.

Când se va sfârși războiul?

Iată o întrebare chinătoare și la care am vrea să-l găsim cât mai repede răspuns. O mare gazetă strelnă scrie că Nemții cred că vor sfârși războiul până în iarna viitoare.

Se spune că Nemții sunt tot așa de siguri de biruință și că vor năvăli în Anglia dupăcum erau și în 1914. Ura împotriva Englezilor este așa de mare, scrie acea gazetă, încât acum l-au uitat chiar și pe Jidan!

Germania dă arme Suediei

Germania vinde Suediei toate armele luate dela Polonezi. Deasemenea se spune că Germania s'a involt să-i vândă și tunurile luate în luptele din Polonia.

Nu se știe cât de adevărată-i vestea aceasta și de ce ar da Germania Suediei arme cu care să lupte împotriva Rusiei. Uali sunt de părerea că Germanii nu prea sunt bucuroși de înlădarea Rușilor către Apus.

Lupte crâncene în Finlanda

Finlandezii se găsesc acum într-o strâmtoare mare. După lupte crâncene și grele ei au trebuit să părăsească primele întărituri ale lui Mannerheim și să se retragă în altele. Rușii au deslășit un puternic atac și pe frontul dela miiazănoapte.

Cu săptămâni în urmă ei au sdus întărituri la Petsamo. Toate aceste armate de întărire au fost aruncate în luptă și Finlandezii au trebuit să se retragă din calea lor, eupă ce au dat lupte crâncene la Hoehhejservi.

S'au dat de asemenea lupte îndârjite în jurul orașului Viipuri. Acest oraș demult a ajuns o ratină din pricina bombardamentelor. Rușii l-au atacat din trei părți deodată. Finlandezii s'au bătut însă vitejește și fiecare metru de pământ a fost prețul unor mari vărsări de sânge.

În regiunea râului Taipale Rușii au dat deasemenea atacuri puternice.

Finlandezii s'au retras pe o a treia linie de apărare, în apropierea orașului Viipuri. La marginea acestui oraș se dau lupte foarte sângeroase.

Lângă lacul Ladoga Rușii au suferit o înfrângere grea. Peste 2000 de soldați ruși au loșșat. Printre armele luate dela Ruși se găsesc și o sută de tankuri.

Rușii au bombardat două sate suedeze

Rușii au trecut cu aeroplanele lor și deasupra Suediei. Un aeroplan rasesc a aruncat mai multe bombe peste două sate suedeze. Bombele au căzut peste casa preotului și peste mai multe case din sat. Morți n'au fost. Mai multe case din sat au fost dărâmate.

Semne de grijă mare

Odată cu venirea primăverii griji tot mai mari se abat asupra oamenilor.

Nu se știe ce va aduce primăvara aceasta. Va rămânea războiul numai acolo unde a fost pornit sau fiacără lui ucigătoare se va întinde și la alte neamuri? Iată lucrul care frământă pe mulți azi.

În Turcia se arată semne mari, că se pregătește ceva. Toți tinerii turci aflați în Germania au fost chemați acasă. Deasemenea vapoarele turcești au fost chemate acasă.

America a trimis un ambasador pe lângă Papa

Statele Unite ale Americii au reluat legăturile cu Papa. Trimisul american pe lângă

Stăntul Scaun este din *Myron Taylor-Elas* compozit la Roma și a fost primit la Sfântul Părinte Papa Pius XII.

Omul păcii?

Nu se știe dacă este omul păcii sau al războiului. Omul acesta colindă capitalele țărilor mari din Europa. Intreabă pe unii și pe alții despre războiul european. Stă de vorbă cu miniștrii și conducătorii țărilor din Europa.

Acest om este dl Summer Welles trimisul Americii în Europa. El nu-și spune scopul vizitei. Unii zic că trimisul american este un om al păcii și că el vrea să cunoască părerile tuturor, pentru ca apoi America să poată mijloci pacea în Europa. Alții spun că acest trimis este un om al războiului.

O mare învățătură

Undeva în Miazănoapte.

Jumătate de an, o aproape noapte. Abia apucă să inverzească pe câmp, frunzele să se desfacă pe copaci și o sămănătură săracă să se infiripeze. Acolo nu atârnă crăcile pline de fructe și zama dulce a strugurelui nu lese din adâncurile pământului.

Pădure, nepătrunsă pădure, și lacuri în care se răfrânge cerul rareori luminos al acelor locuri care nu par făcute pentru viața omului.

Asupra lor s'a întins o lăcomie care nu se satură, stând cu gura deschisă către toate neamurile vecine.

Și acei oameni pușini, de zece ori mai pușini, stau de două-trei luni drepti înaintea primejdiei.

Ni mai trebuie o altă învățătură?

N. Iorga

(„Neamul Românesc pentru popor” Nr. 4-5 din 1940).

Ce scriu alții despre noi

Ziarul „Cronica” din Bala Mare scrie în Nr. său 12 din 1 Februarie 1940 despre gazeta noastră următoarele:

„Unirea Poporului” este o gazetă destinată sâtenilor de pretutindeni. Apare la Blaj sub conducerea pâr. canonic Iuliu Maior.

N'am destule cuvinte spre a arăta marea însemnătate culturală-națională și mai ales morală a acestei gazete. Mărturisim sincer că „Unirea Poporului” ne este și nouă o lectură (citire) reconfortantă (care dă putere, întăritoare) la fiecare apariție.”

Domnul Adrian Oțolu, administrator la Banca Națională a României, îi scrie directorului acestei gazete:

„De multe ori ai articlilor foarte cuminiți și patriotici, cari fac impresie bună la toți cari citesc gazeta ta.”

Ne bucurăm, când se scriu, din când în când, și cuvinte de laudă la adresa noastră și le împărtășim și cetitorilor noștri, nu ca să ne laudăm, ci ca să vadă că și domnii mari dela București și redactorii de gazete citesc cu drag scrisul nostru. Cum noi altă răsplată pentru scrisul nostru, aici pe pământ, nici așa au avem, suntem veseli și de răsplata aceasta sufletească sau morală.

O mare nenorocire într'o mină de cărbuni din Italia. O nenorocire mare s'a petrecut într'o baie de cărbuni dela Arsa din Italia. Din pricina încă necunoscută s'a întâmplat o explozie puternică în mină, în urma căreia au murit 60 de lucrători și au fost răniți greu 100. Explozia s'a întâmplat la o adâncime de aproape 300 metri.

Cetind cărțile nouă

— Alt bărbat, care dela nimica a ajuns la mare bunăstare prin hărnicie proprie —

de Gavril Todica

Mare plăcere ne poate produce și citirea scrierilor: „Cum am cucerit viața” de dl Petre Georgescu-Delofras, directorul editurii „Cugețarea” din București.

Mulți cititori nu știu ce însemnează editura.

Le putem explica pe scurt, că editor este acela, care tipărește și pune în vânzare cărțile de literatură (poezii, nuvele, romane) și știință, scrise de alții. Editarea costă bani, dar și aduce bani, dacă se vând cărțile regulat.

Pentru a se vinde repede și cu folos cărțile tipărite, se cere ca editorul să fie foarte isteț:

să știe alege cărțile, pe cari le editează; să aibă legături bune cu multe librării vânzătoare de cărți;

și încâtva să aibă noroc, ca publicul cititor să dorească acele cărți tipărite și să le cumpere.

Dacă nu se împlinește una ori alta din cerințele acestea, cărțile tipărite rămân nedesfăcute în magazii și nu aduc nici un folos nici autorilor (cari au scris cărțile), nici editorilor.

Dl Petre Georgescu a știut împlini condițiile amintite și după hărnicie ca de albină, în curs de zece de ani, a ajuns din om sărac, la o avere mare, — pe când atâția alții, dela averi mari, ajung la sărăcie. Ba chiar din om cu puțină școală a ajuns un foarte bun scriitor de cărți pline de învățăminte, cum dovedește și volumul (cartea): „Cum am cucerit viața”, din care scoatem notițele ce urmează:

Armele, cu cari a cucerit

Dl Georgescu ne arată cu ce arme a cucerit viața și a câștigat milioanele.

Acaste arme i-au fost: munca sau hărnicia; economia sau crușarea; prevederea sau prudența; stăruința sau perseveranța; punctualitatea;

respectarea și împlinirea cuvântului dat; cumpătarea;

tăcerea;

plăcerea de a studia;

râvna sau ambițiunea.

Să le vedem pe toate, adăugând din partea-mi, că pe lângă toate aceste, dl Georgescu a mai fost ajutat și de un *pic de noroc*.

Înainte de a vorbi de arme, să-i descriem pe scurt

Cursul vieții

Dela pârâști a fost sărac.

Nișcut într'o mahala din București, la începutul lui Decembrie 1885, ca al 15-lea din cei 16, câți i-au avut părinții. Când de 4 ani, a rămas orfan de mamă. Apoi la 10 ani a murit și tatăl său.

Școală multă nu a făcut, ci abia clasa primară și o clasă de liceu. Apoi a fost la meserie. Și anume la tipografie.

Această meserie i-a plăcut. A respectat în orele libere studii. Scria. A învățat franceză.

În toamna anului 1906 intrând în armată parcă a început o viață nouă. Nu mai avea ore libere, ca să poată citi și scrie. Nu mai plăcea instrucția, mișcarea în aer liber, nastica. A devenit un bun soldat, încât în mărșă anului 1907 fu avansat la gradul de caporal iar, în toamna aceluiași an, la gradul de sergent.

Ca sergent, lucrurile i-s-au mai îmbunătățit. Avea mai multă autoritate și libertate apucat să mai citească din limba franceză să învețe și ceva germană.

Pe ziua de 30 Septembrie 1908 scria în armată. „Avu norocul” să facă numai 2 ani loc de 3, din cauza reducerii anilor de serviciu, care s'a aplicat chiar cu contingentul.

În Mai 1910 pleacă la Paris, ca să vadă și alte țări. Are norocul să afle de la un câțiva tipografil din acest oraș al nimilor. Se perfecționează în meseria sa în limba franceză. Face întreruperi, pentru dia în bibliotecă și la cursuri de limba franceză, de unde a luat și două diplome.

În August 1911 întorcându-se acasă, reluat lucrul în ateliere din București, până la războiul.

În 14 August 1916 fu concentrat, ca soldat de sergent, la compania 2 de Podgorișoara iar în 17 August numit șef al postului de lăptosari dela punctul Smârda (lângă Giurgiu). Postul acesta avea menirea să păzească sentinelele de infanteriști pe insula Măgura (din Dunăre), pentru a păzi granița spre Bulgaria și a înlesni retragerea în caz de pericol.

Pe urmele războiului..

Pe acolo pe unde au trecut bombele dușmanilor mai rămas nimic. Totul a fost nimic: sate, orașe, câmpuri livezi. Așa-i războiul, necrușător. Pe urma lui nu rămân decât scrum și cenușe, și nimicire. Averi mari, truda și toată viața a fost nimicită de bombele blăstămate ale avioanelor dușmane. În schimb lăturat se vede un om gândește pe ruinele casei sale micșinate de dușmani. Toată viața și rostul lui a fost sfârșit în câteva minute. Acolo, unde floarea fericirii și voia bună rămas pustiu și durerea.

După retragerea armatei române în Moldova, Compania 2 de poduri se aşează lângă Bacău.

Luna Ianuarie 1917 a fost de o aspră coborâre. Mulți oameni s'au prăpădit din cauza gerului. În trenurile românești, cu ferestrele sparte, nu se mai putea călători.

De prin Martie, podarii încep să construiască un pod peste Siret, lângă satul Răcățiu. Întregă armata se refăcea, pentru ca în Iulie 1917 să înceapă marea ofensivă în munții Moldovei.

În Ianuarie 1918 dl. Georgescu e avansat la gradul de plutonier, dar în urma unei răni se îmbolnăvește greu. Prin Februarie i se face operație în spitalul din Sas ut. Apoi e trimis în spitalul din Bacău, mai mult mort decât viu. Totuși „*avu norocul*” să-i ajute spălăturile militare cu apă sărată, amestecată cu unctură de iod și până în 5 Mai s'a vindecat. În zilele de reculegere, stând liniștit în pat, începu să scrie despre *Puterea Destinului*.

În Ianie 1918 fu concediat din armată și lăsat acasă.

Și-a reluat meseria de tipograf, dar în Octombrie 1919 începu și întreprinderea de editură, care l-a ridicat din an în an, până la înălțimea la care se află astăzi: cu multe mașini tipografice într'un palat măreț, cu totul alorând sute de milioane...

Acuma putem trece la descrierea armatei, cu cari dl. Georgescu a făcut aceste lucrări, sau învingeri.

Munca sau hărnicia

Din prima zi, când s'a angajat în vîșăcel la tipografie, îi plăcea să lucreze. De la orele de lucru nu a lipsit nicicînd. Întîmplător s'a odă odată să rămână la o noaptea pînă la dimineața, el s'a culcat și a dormit numai 2 ore, ca la 6 să fie în picioare și să fugă la atelier. Îndura cu plăcere oboseala. Nu s'ar simțit bine să stea acasă, în loc să fie la lucru.

În orele libere se ocupa cu citirea de cărți bune, cu scrisul, cu învățarea limbii franceze, în loc să bată crîmele și să și piardă banii în cărți, cum fac cei mai mulți tineri.

Economia sau crușarea

A doua armă de cucerire a vieții l-a fost economia sau (cum se zice în vechiul Regat) crușarea.

Cînd salariul lui era de 20 lei lunar, el pune la o parte 3 sau 4 lei, în libel (livret) de depunere la vre-o bancă. Dacă salariul îi era de 50 lei lunar, pune spre păstrare la bancă încă 7—8 lei. Cînd a venit timpul să câștige 1000 sau 20.000 lei lunar, depunea câte 5000 sau 10.000 lei în libel. Și așa mai departe.

Peste tot, se ținea de proverbul: „Bani libeli pentru zile negre.” Cu această crușare și-a adunat capitalul, care alina pe unii și înfuria pe alții. (Va urma)

AVIZ

Se aduce la cunoștința celor interesați că pe data de 1 Aprilie 1940 se închiriază, pe timp de 1 an sau mai mulți, localul de cafea, restaurant și hotel „Central”, situat în Blaj str. Regina Maria, colț cu strada Regele Ferdinand, proprietatea băneii „Patria”, împreună cu inventarul existent.

Cei interesați vor putea lua informațiuni la sediul băncii din Blaj, în fiecare zi, în orele de birou.

Oferte se vor trimite pe adresa băncii „Patria” instit. de credit și economii s. a. în Blaj.

—3 Direcțiunea.

STIRILE ȘĂPTĂMĂNI

Cununie. Duminică în 25 Februarie s'a cununat dr. Dolza Miha, administratoarea gazetei noastre, cu dl. Ilarie Holom, funcționar la Administrația Financiară de încasări și plăți Târnava Mică. Cununia religioasă a avut loc la Dambrăveni. Felicitările noastre!

Unelte pentru plugari. În comuna Sîncel de lângă Blaj, în luna Ianuarie a ars șura sîtencei Ana Costea, împreună cu uneltele plugărești cari se aflau acolo. Camera de Agricultură a județului Târnava Mică a dat acestei sîtence o grapă de fier și un plug de fier. Aceste unelte au fost date și pentru a veni în ajutor acelei sîtence, dar și pentru a se face o bună propagandă în popor pentru uneltele plugărești de fier.

Inchiderea cursurilor școlii țărănești de fete. Duminică în 3 Martie s'a făcut la Blaj închiderea cursurilor școlii țărănești de fete din Blaj. Școala a fost deschisă de Camera de Agricultură a județului Târnava-Mică și a funcționat în localul Școlii de Gospodărie din Blaj. Elevole cursiste, fete venite din satele județului Târnava Mică, au învățat o mulțime de lucruri, cari le sunt de folos, ca unor viitoare gospodine, soții și mame.

Un joc nou. Jocurile domnești sunt de toată mișcarea. Multe din ele au fost luate după jocurile sălbaticilor din Africa sau Australia. Toate strămbăturile și îndoiturile de șale și de picioare, pe cari le fac sălbaticii în pădurile lor, au fost aduse pe la balurile și teatrele de azi. Acum se spune că la Londra se joacă un joc nou „Hala-hala”, adus din insulele Havaj.

Un învățător a fost bătut în școală. O întâmplare foarte urâtă s'a petrecut în comuna Șorela din județul Făgăraș. Pe cînd învățătorul Francu Cionc era la școală, a intrat la el săteanul Ioan Valcu, care fără nici o vorbă l-a luat la sudălmi și apoi la bătăle. Întîmplarea s'a petrecut chiar în fața micilor școlari, cari se uitau cu toții, cum este bătut învățătorul lor. Nu se cunoaște pricina, pentru care Ioan Valcu a făcut acest lucru urât.

Pentru plugarii cari vreau să sămene floarea soarelui. Ca învoirea și în îndemnul ministerului plugăriei, s'a înființat la Bacurești Societatea pentru cultura și comerțul plantelor oleaginoase, sau mai pe scurt „Solagra”. Această societate ajută pe plugarii ca să cultive cât mai multă floarea soarelui și alte plante din care se face ulei. La facerea contractului dă plugariilor semințele trebuincioase. În caz de lipsă stă întru ajutor plugariilor ca să capete împrumuturi ieftine. Tot prin contract se leagă că le va cumpăra recolta de floarea soarelui cu prețul de 8 lei kilogramul. Mai mult încă, dacă în toamna viitoare cerealele se vor scumpli, Societatea va plăti kilogramul de floarea soarelui mai scump. Contractele pentru cultivarea floarei soarelui cu Societatea „Solagra” se pot încheia: a) La sediul Societății „Solagra” din Bacurești, Str. Atena Nr. 11, etajul II, b) la sediul Uniunii Sindicatelor Agricole din Ba-

curești, d-dul Brătianu Nr. 5, și la sediul Sindicatelor Agricole Județene, c) la sediul succursalelor Județene și la sediul mandatarilor băncii pentru valorificarea și industrializarea produselor agricole, adică la „Binag”. Contractele acestea trebuie făcute pînă la 15 Martie 1940.

Bărbierii din Blaj și ziua Duminicii. De mult ne tot pregătim să scriem despre bărbierii din Blaj, cari, de dragul câștigului, în deschise prăvăliile și duminica înainte de amiază, în timpul sfintei liturghii, ceasce nu au mai văzut în nici un alt oraș. În forma aceasta nu merg la biserică nici patronii țoșii, nici calfele și nici ucenicii lor. Întrebăm, nu muncesc și nu câștigă destul în cursul săptămânii, de luni dimineața pînă sâmbătă seara? Le mai vine pofta să mucească și duminica, în această zi de odihnă și de reculegere sufletescă? Și toți bărbierii din Blaj sunt creștini, nici un evreu între ei! Ne vor răspunde poate: nici așa nu putem merge la biserică, fiind chemați duminica de clienții acasă. Destul de rău! Nu mergeți duminica acasă la nici un client, ci mergeți la biserică. Radă-se fiecare client de luni pînă sâmbăta, iar duminica mergeți și D-Voastră și el la biserică și nu țineți chiar în cel mai creștinesc oraș din România, prăvăliile D-Voastră deschise în zi de duminică.

Patru copilași au murit înăbușiți. O groază că nenorocire s'a întîmplat în comuna Epureni din județul Botoșani. Văduva Saveta Istrati a plecat pe câmp să adune paie și vreascuri de foc. Acasă au rămas dormind cei patru copilași ai ei, toți micuți și neștiutori. Cum ardea focul în sobă, un cărbune a căzut pe podeaua casei și a aprins niște cărpe, cari au umplut odaia de fum. Nenorociții copilași au murit înăbușiți și cînd biata lor mamă a venit de pe hotar l-a găsit pe toți morți.

Bani risipiți. În anul 1942 bolșevicii din Rusia vor ținea o mare adunare împotriva religiei și a bisericii. Adunarea se va ținea în Rusia și vor veni la această adunare, delegați de ai necredincioșilor din lumea întregă. Însuși Stalin, țarul roșu, va prezida adunarea celor fără de Dumnezeu. El a dat 20 milioane de ruble pentru această adunare. — Ce să zici? Bani risipiți și nimic alta.

Un mort mîncat de porci. În comuna Miron Costin din Moldova, într'una din zile a murit femeia Maria Tortolicea. A fost așezată frumos în una din camerile locuinței. În vreme ce ai casei erau plecați la biserică, un porc a intrat în casă și, răsturnînd lada pe care era întinsă moartea, a mîncat din trupul ei aproape jumătate. Venind acasă neamurile, au rămas împlăcitate de cele ce au văzut.

Publicație de licitație. No. 393 1936. Subsemnatul Portărel prin această publică că în baza deciziei No. G 2676—1936 a judecătorei mixte Blaj în favorul reclamantului Dr. Victor Clădean avocat, pentru încasarea creanței de 400 Lei — bani și acc. se fixează termen de licitație pe ziua 11 Martie 1940 orele 3 p. m. la fața localului în Tău, la domiciliul armatului No. 240 unde se vor vinde prin licitație publică judiciară 1 porc, 1 lapă și 50 federe cucuraz în valoare de 3600 Lei. În caz de nevoie și sub prețul de estimare. Dat în Blaj la 24 Februarie 1940. Dragoș Barac, portărel.

Tot lăcomia și banii! O pîgînită mare s'a petrecut în zilele acestea în comuna Stolniceni. Bătrîna Elisabeta Leizon și-a dat

întreagă averea fiului ei, ca s'o îngrijească până va muri. În loc să-l poarte de grije, ca unei mame, nelegiuitul fiu s'a gândit să se scape cât mai repede de ea. Într'o zi a stropit-o cu petrol și a încercat să-l dea foc. Cu mare greutate, nefericita mamă a fugit din mâinile fiului ei, căutând adăpost la vecini.

† **Aurelia Rașiu n. Zăvoianu**, preoteasă văduvă, soacra pâr. Gavril Hinteș din Șarmășel și a pâr. Ioan Dredeșean din Târgu-Mureș, a încetat din viață la 1 Martie 1940, ora 15, în anul al 75 lea al vieții și al 6 lea al văduviei, împărțită fiind cu Sf. Taine ale moribundilor. Rămășițele pământești au fost aşezate spre vecinică odihnă Duminică 3 Martie la Târgu-Mureș. În veci pomenirea ei!

Mortul înviat

— O întâmplare de necrezut și totuși adevărată —

În anul 1909 a murit într'un spital din Anglia, un prinț indian, moștenitorul tronului statului Bhowal.

Așa a știut atunci toată lumea că prințul murise și supușii lui l-au însoțit cu toții pe ultimul drum de veci.

Ce s'a întâmplat însă? — Peste 12 ani, adică în 1921 — prințul a fost văzut trecând pe ulițele orașului, îmbrăcat în haină de călugăr indian. A fost numai decât recunoscut. Nu mai încăpea nici o îndoielă, era chiar fostul prinț moștenitor, mort și îngropat de 12 ani. L-a recunoscut o soră și doica lui, în vreme ce văduva se îndoaia dacă mortul este fostul ei bărbat.

Lucrurile au ajuns înaintea tribunalului țării. Acesta la început a crezut că-i destul, dacă spune că tânărul a înviat din morți. Mai târziu s'a dovedit însă că întoarcerea celui socotit mort, pe lumea aceasta a fos o întâmplare ca toate întâmplările. Anume tânărul prinț a fost otrăvit cu arsenic (șoricloaică), lucru ce l-a pus într'un fel de amorțeală.

S'a trezit atunci când era să-l îngroape și a rupt-o la fugă. În locul lui a fost pus alt tânăr și înmormântarea s'a făcut. Prințul a stat spol vreme de 12 ani într'o mânăstire indiană. Otrava luată l-a făcut însă, ca să nu-și mai aducă aminte de nimic din ceea ce i-s'au întâmplat.

Vieață chinuită

De foame și de frig — O întregă familie se sbate în chinurile morții din pricina foamei și a frigului

Iarna aceasta, plină de viscole și geruri mari, a fost o mare povară pentru multă lume. Mai mult au suferit însă de pe urma ei cei săraci. Lor nu le-a lipsit numai pâinea, dar le-a lipsit și căldura. Au avut de îndurat pe lângă chinurile foamei și chinurile frigului.

Mulți oameni săraci au murit înghețați în casele lor sau pe drumuri, căutând o bucată de pâine și un lemn să se încălzească.

Dureroasă este mai ales întâmplarea muncitorului L. Ghidale din orașul Bacău. Pentru acest muncitor sărac, împovărat cu o familie mare, vieața a fost de tot prea grea.

Acum, în vremea din urmă, nu mai avea nici de lucru. Locuia într'un coteș mai măriror împreună cu toată familia lor. Vecinii l-au ajutat cât au putut și el. Într'o buna zi însă, Ghidale n'a mai venit să le ceară ajutorul. Crezând că și-a găsit de lucru, el nu l-au mai căutat. Familia lui Ghidale nu trăia însă zile mai bune. Tată, mama și copilași, s'au îngrămădit unul într'altul pentru a se încălzi. Au început

ei așa câteva zile cu foamea și frigul, apoi nu s'au mai putut împotrivi și au căzut în nesimțire. Suflarea geroasă a iernii l-a învăluit în giulgiul ei de gheață pe toți și le-a alinat suferințele.

În acest iad al foamei și al sărăciei soția muncitorului a mai născut un copilăș, care, adăpostit la sânul mamei, n'a înghețat însă.

Văzând că Ghidale nu mai dă semne de viață, vecinii lui au spart ușa colibel și au intrat. l-au găsit pe toți în nesimțire. Dași la spital, ei au scăpat cu viață. Doi copilași n'au mai putut fi scăpați însă. Părinții lor spun că ei au murit de mai bine de-o săptămână. N'au putut să-l îngroape și au dormit cu ei împreună.

Obiceiuri de prinderea postului mare

Prinderea postului de Paști sau lăsatul de sec este în unele părți o mare sărbătoare. De atunci înainte până în ziua de Paști nu se mai mănâncă carne, ouă și lapte. Aproape în fiecare sat sunt diferite obiceiuri, din cari volu aminti aici câteva.

În unele părți se „*aoleşte*” sau se „*hodăţeză*” adică: în vârful unui par sau a unei furci se leagă un snop de paie cari se aprind și se învârt roată cu ele. Când se învârtesc, se rostesc anumite vorbe de batjocură celor ce au rămas nemăritate și neînșurați. Băieții cari nu s'au însurat vor trebui să scoată butucii din sat. Amintesc câteva din vorbele ce se spun cu ocazia „*aoștitului*.” Așa:

„*Aole băloare*
Să scoatem butucii
Din fundul lunii.” etc.

sau: „*Dela Ion din casă*
Pân la Maria în casă.
Nu știu la Maria place-l, nu-l place,
Dar Ion tot zdrob se face”

și alte multe strigături de felul acesta, schimbând numele celor neînșurați.

Tot în seara aceasta se face „*tertarea*” care se face așa: se cheamă acasă neamurile și vecinii și li-se cere tertare pentru greșale, căci numai așa este postul mai ușor și mai scurt. În seara asta să mănânci ouă pentru a-ți astupa gura dela ele până la Paști, când și-o vei destupa din nou tot cu ouă. Tot în seara asta se dă de mâncare morților, lăsând masa nestrânsă, pentru că morții vin în noaptea asta în casă. Tot în această zi fetele ce au rămas nemăritate ajunează, nu mănâncă nimic până seara târziu și după Paști se vor mărita. Unii întorc oalele în car, au fost muncărilor, cu fundul în sus, pentru a fi feriți de pagube. Unii fierb și opăresc vasele, pentru ca nu cumva să fie pe ele unsoare și să-și strice postul.

Acestea sunt numai câteva din datinele și credințele săteanului român, pe cari dacă le-ași înșira, ar trebui să scriu cărți întregi.

Roșcovel I.-Obreja

Citiți și răspândiți

„UNIREA POPORULUI”

În fața marilor porunci ale conștiinței naționale — să răspundem cu toții aceluși grai și cu același înțeles: nici o fășie de pământ din ce ne aparține. Inzestrarea armatei să ne fie deaceia cea mai sfântă datorie a acestor zile pe cari trecem.

Legea mobilizării agricole

Trăim din nou vremuri grele. Se aud bătălii de tunuri la granițele noastre. Pentru apărarea hotarelor contra cotropitorilor, bună parte din plugarii au fost concentrați. Lipsa brațelor de muncă se simte în plugărie. Pentru înlocuirea brațelor muncitoare concentrate, guvernul a adus legea mobilizării agricole.

Potrivit acestei legi, toți locuitorii țării dela 12 ani în sus, sunt obligați să muncească pentru asigurarea hranei necesare civililor armatei, iar ce rămâne pentru export.

Datorită războaielor, bucatele și animalele noastre sunt din nou foarte căutate și bine plătite. Trebuie să ne folosim de aceste împrejurări și să lucrăm în așa fel, ca să putem trimite străinătate bucate cât mai multe și bune, unde să vină în țara noastră aurul și argumentul trebuincios apărării granițelor.

Cuvântul legii este: „Nici un petec pământ să nu rămână nearat și neînșământat. Pentru împlinirea lui, comitetul comunal de mobilizare agricolă, care e format din notabilii primar, șeful postului de jandarmi și agenții agricol, se îngrijește ca toți proprietarii să aibă lucrătorii de care are lipsă. Muncitorii, în schimb, trebuiesc plătiți de către proprietarii la cari lucrează.”

Premilitarii și străjerii pot fi împărțiți în lucreze gratuit, iar plugarii să facă ciacă plugurile, la femelle sărace, acolo unde băieții aceluia sunt concentrați, deci n'au unde plăti.

Toți trebuie să muncească, deoarece numai în felul acesta va fi lucrat tot pământul arabil și vom ajunge la roade îmbelșugate. Cei nepăsători și îndărătnici vor fi pedepsiți.

În vremurile acestea grele, nu putem să ne mulțumim însă numai cu cultura grâului și porumbului și trebuie să cultivăm: *orz și ovăz* cari sunt foarte căutate și bine plătite pentru caii armatei; *cânepe* și *in* pentru făcătul hranei, știut fiind că bumbacul adus din străinătate este foarte scump și nici nu se găsește; *trifol*, *lucerună* și *borceag*, (bichie) pentru hrana animalelor, produsul cărora este foarte căutat; *sola*, *fiorea soarelui*, *mac*, cari au piețe sigure și sunt foarte hrăniltoare; *zarzavaturile*, atât pentru civili, cât și pentru armată.

Anul acesta culturii zarzavaturilor trebuie să l-se dea o deosebită însemnătate și trebuie cultivate pe suprafețe cu mult mai mari decât în anii trecuți, deoarece s'a oprit venitul și rămânerea în țară a grădinarilor străini, care îndestulau orașenii și chiar sătenii cu zarzavaturile trebuincioase.

Orașenii n'au pământ și nici timp, totuși zău sunt obligați să stea la oficii, așa că datoria sătenilor să producă așa de mult ca să aibă de unde să și vândă.

La Camera Agricolă se găsesc tot felul de semințe, și în special de zarzavaturi. Semințele de zarzavaturi se vând micilor agricultori cu 90% reducere.

Sunt încredințat că plugarii noștri vor înțelege greutățile zilelor de astăzi și vor cultiva toate plantele amintite mai sus, cu dragoste și pricepere, fără să aștepte pedepsele legii de mobilizare agricolă.

Pentru semințe și orice sfat adresat la Ocoalelor și Camerelor Agricole.

Ing. Agr. Victor Rucă